

מבקר המדינה | דוח על הביקורת בשלטון המקומי |
התשפ"ג-2023

ביקורת מעקב

**פעולות להגברת
הבטיחות בדרכים
בתחומיהן של
רשויות מקומיות
בחברה הערבית -
ביקורת מעקב**

פעולות להגברת הבטיחות בדרכים בתחומיהן של רשויות מקומיות בחברה הערבית - ביקורת מעקב

רקע

על פי נתוני הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים (הרלב"ד), הגם ששיעור האוכלוסייה הערבית הוא כחמישית מאוכלוסיית ישראל, שיעור המעורבות של אוכלוסייה זו בתאונות דרכים קטלניות גדול ביחס לשיעורה באוכלוסייה הכללית - וזאת הן מבחינת מספרם של ההרוגים (פי 2 בקירוב) והפצועים קשה בתאונות אלה (פי 1.5 בקירוב) והן מבחינת מספר הנהגים המעורבים בהן (פי 1.9).

על תחום הבטיחות בדרכים אמונים כמה גורמים. על פי הדין, הרשות המקומית היא האחראית לנושא הבטיחות בדרכים בתחום שיפוטתה. הרלב"ד, משרד החינוך, משרד התחבורה והבטיחות בדרכים (משרד התחבורה) ואגף התנועה במשטרת ישראל פועלים, כל אחד בתחום סמכותו ואחריותו, להגברת הבטיחות בדרכים.

על פי חוק הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים, התשס"ו-2006 (חוק הרלב"ד), מתפקיד הרלב"ד לפעול להגדלת מימון הפעולות בתחום הבטיחות בדרכים ברשויות מקומיות, ובכלל זה פעולות לשיפור תשתית התחבורה ואמצעי הבטיחות בדרכים עירוניות, וכן לפקח על ביצוע פעולות שמומנו כאמור.

נתוני מפתח

<p>כ-17 מיליארד ש"ח</p>	<p>24.4%</p>	<p>פי 1.9</p>	<p>33.3%</p>
<p>העלות המוערכת של נזקי תאונות הדרכים למשק בשנה</p>	<p>מהפצעים קשה בתאונות דרכים בשנים 2014 - 2020 (3,840) נמנו עם האוכלוסייה הערבית</p>	<p>שיעור מעורבותם של נהגים מקרב האוכלוסייה הערבית בתאונות דרכים בשנים 2014 - 2020 לעומת מעורבותם של נהגים מהאוכלוסייה היהודית</p>	<p>מההרוגים בתאונות דרכים בשנים 2014 - 2020 נמנו עם האוכלוסייה הערבית לעומת שיעורם הכללי באוכלוסייה - 21% (בשנת 2020 - 100 הרוגים מהאוכלוסייה הערבית בתאונות דרכים)</p>
<p>75%</p>	<p>33 ק"מ</p>	<p>רק ב-17%</p>	<p>רק 10%</p>
<p>שיעור הירידה בתקציב שהעבירה הרלב"ד לרשויות הערביות בשנת 2020 (2 מלש"ח) לעומת שנת 2018 (כ-8 מלש"ח)</p>	<p>אורכם הכולל של הכבישים הלא מוארים בג'ת, בכפר קאסם ובתל שבע</p>	<p>מתאונות הדרכים שהתרחשו מינואר 2019 עד מאי 2022 (11 מתוך 64 תאונות) ברשויות שנבדקו הייתה למשטרה כתובת מדויקת של מקום התאונה</p>	<p>שיעור כיתות ו' שהפעילו משמרות זה"ב במוסדות החינוך בחברה הערבית בשנת הלימודים התשפ"ב (2021 - 2022)¹</p>

פעולות הביקורת

בשנת 2020 פרסם משרד מבקר המדינה דוח בנושא "פעולות להגברת הבטיחות בדרכים בתחומיהן של רשויות מקומיות בחברה הערבית" (הדוח הקודם או הביקורת הקודמת). בביקורת הקודמת בדק משרד מבקר המדינה את הפעולות להגברת הבטיחות בדרכים

1 שנת הלימודים מתחילה בספטמבר ומסתיימת באוגוסט.

שנעשו בכמה תחומים: חינוך והסברה לבטיחות בדרכים, ניהול הבטיחות בדרכים, טיפול בתשתיות בתחום הבטיחות בדרכים ואכיפה.

בחודשים יולי-אוגוסט 2022 בדק משרד מבקר המדינה את הפעולות שנעשו לתיקון הליקויים העיקריים שצוינו בדוח הקודם (ביקורת המעקב). ביקורת המעקב נעשתה בעיריית **כפר קאסם** ובמועצות המקומיות **ג'ת ותל שבע** (הרשויות המקומיות שנבדקו או הרשויות שנבדקו). בדיקות השלמה נעשו ברלב"ד, במשרד החינוך, במשרד התחבורה ובמשרת ישראל.

תמונת המצב העולה מן הביקורת

מעברי חציה - בביקורת הקודמת נמצא כי בתחום **ג'יסר א-זרקא, ג'ת, כפר קאסם ותל שבע** קיימים מעברי חציה שצבעם דהה עד כדי כך שקשה להבחין בהם. בביקורת המעקב עלה כי הליקוי לא תוקן: ברשויות שנבדקו צבעם של חלק גדול ממעברי החציה דהה, ולעיתים לא ניתן לזהות שהיו במקומות אלו סימונים של מעבר חציה.

תאורת רחובות - בביקורת הקודמת נמצא כי רחובות שלמים בתחומי שיפוטן של **ג'יסר א-זרקא, ג'ת, כפר קאסם ותל שבע** לא היו מוארים כראוי, ובחלקם לא הייתה תאורה כלל, לרבות במעברי החציה. בביקורת המעקב עלה כי הליקוי תוקן במידה מועטה: נמצא כי ברשויות המקומיות **ג'ת ותל שבע** רחובות שלמים לא היו מוארים כראוי, ובחלקם לא הייתה תאורה כלל.

פסי האטה - בביקורת הקודמת נמצא כי בתחומי שיפוטן של **ג'יסר א-זרקא, ג'ת, כפר קאסם ותל שבע** קיימים פסי האטה שלא נצבעו וקשה להבחין בהם מבעוד מועד בשעות היום, כל שכן בשעות החשיכה. בביקורת המעקב עלה כי הליקוי לא תוקן: נמצא כי ברשויות שנבדקו עדיין קיימים אזורים שבהם אין פסי האטה, כגון בקרבת צמתים ובתי ספר. כמו כן, קיימים פסי האטה שלא נצבעו או שצבעם דהה וקשה להבחין בהם מבעוד מועד.

מדרכות - בביקורת הקודמת נמצא כי מדרכות **ג'יסר א-זרקא, ג'ת, כפר קאסם ותל שבע** חסומות על ידי מכלי אשפה, על ידי מרכולתם של סוחרים ועל ידי כלי רכב החונים עליהן. בביקורת המעקב עלה כי הליקוי לא תוקן: נמצא כי מדרכות ברשויות המקומיות שנבדקו, שהן צרות בדרך כלל, חסומות על ידי עצים, עמודי חשמל, גרוטאות, פסולת בניין, מכלי אשפה, בורות או מרצפות ששקעו, בורות פתוחים של ניקוז וביוב וחניית רכבים פרטיים ומשאיות.

תמרורים - בביקורת הקודמת נמצא כי בתחום השיפוט של **ג'יסר א-זרקא, ג'ת, כפר קאסם ותל שבע** יש תמרורים שהם מפגע בטיחות והם לא טופלו על ידי הרשויות המקומיות. בביקורת המעקב עלה כי הליקוי לא תוקן: נמצא כי ברשויות שנבדקו יש מפגעים בטיחותיים הנוגעים לתמרורים: תמרורים מוצבים שנשחקו ותמרורים עקומים הנוטים לכיוון הכביש. כמו כן חסרים - תמרורים בצמתים ובכבישים.

קטעי דרך לא סלולים - בביקורת הקודמת נמצא כי **בג'ת, בקר** **קאסם** ובתל **שבע** קיימים קטעי דרך רבים שאינם סלולים. בביקורת המעקב עלה כי הליקוי לא תוקן וקטעי דרך באורך של 18 ק"מ ומעלה עדיין לא סלולים.

משמרות זה"ב - בביקורת הקודמת עלה כי שיעור כיתות ו' שהפעילו משמרות זה"ב במוסדות החינוך בחברה הערבית בשנת הלימודים התשע"ט (2018 - 2019) היה 8%, לעומת 54% במוסדות החינוך בחברה היהודית. בביקורת המעקב עלה כי שיעור כיתות ו' שהפעילו משמרות זה"ב במוסדות החינוך בחברה הערבית כמעט לא השתנה, ובשנת הלימודים התשפ"ב (2021 - 2022) הוא היה 10% לעומת 56.7% במוסדות החינוך בחברה היהודית.

רישום של הסדרי תנועה - בביקורת הקודמת נמצא כי **בג'ת, בקר** **קאסם** ובתל **שבע** לא ניהלו רישום של הסדרי התנועה בתחומי השיפוט שלהן, בכלל זה של התמרורים המוצבים בהן, ולכן לא היה אפשר לדעת מי החליט על ביצוע הסדרי התנועה ומתי. בביקורת המעקב עלה כי הליקוי לא תוקן: כל הרשויות המקומיות שנבדקו לא ניהלו רישום של הסדרי התנועה בתחומי השיפוט שלהן.

מידע ברשויות המקומיות על מוקדי תאונות דרכים - בביקורת הקודמת נמצא כי הרשויות המקומיות שנבדקו - **בג'ת, בקר** **קאסם** ותל **שבע** - לא דרשו מהמשטרה נתונים על מוקדי תאונות הדרכים, ולא קיבלו באופן שוטף נתונים על התאונות שקרו בתחומי שיפוטן. בביקורת המעקב עלה כי הליקוי לא תוקן: נמצא כי הרשויות המקומיות מקבלות דיווחים מהמשטרה רק אם הן מבקשות זאת, ובפועל הרשויות שנבדקו לא ביקשו זאת.

מידע במשטרה על מוקדי תאונות דרכים - בביקורת הקודמת נמצא כי בידי המשטרה לא היו נתונים על מקומן המדויק של רוב תאונות הדרכים שהתרחשו בשנים 2015 - 2018 **בג'ת, בקר** **קאסם** ובתל **שבע**; מתוך 192 תאונות דרכים רק לגבי 13 תאונות (7%) הייתה כתובת מדויקת ולגבי 11 תאונות (6%) היה ידוע רק שם הרחוב. בביקורת המעקב עלה כי הליקוי תוקן במידה מועטה: נמצא כי בידי המשטרה אין נתונים על מקומן המדויק של רוב תאונות הדרכים שהתרחשו מינואר 2019 עד מאי 2022 ברשויות המקומיות שנבדקו; מתוך 64 תאונות דרכים רק לגבי 11 תאונות (17%) הייתה כתובת מדויקת ולגבי 8 תאונות (12.5%) היה ידוע רק שם הרחוב ומשכך הרשויות אינן יכולות לטפל במפגעים תחבורתיים ככל שגרמו לתאונות אלו.

הוועדה לבטיחות בדרכים - בביקורת הקודמת עלה כי **בג'ת, בקר** **קאסם** ובתל **שבע** הוועדה לא התכנסה בתדירות הנדרשת - ארבע פעמים בשנה לכל הפחות. בביקורת המעקב עלה כי הליקוי תוקן במידה מועטה: נמצא כי הוועדה לא התכנסה בתדירות הנדרשת ברשויות שנבדקו: **בג'ת, בקר** **קאסם** הוועדה התכנסה פעמיים בשנה; **בג'ת** הוועדה התכנסה רק לאחר קבלת תקצוב עבור סימון התקני בטיחות; **בקר** **קאסם** - פעם בשנה; **בתל** **שבע** - אין ועדה.

מנהלי מטה בטיחות בדרכים - בביקורת הקודמת נמצא כי מנהלי מטה הבטיחות **בג'ת, בקר** **קאסם** ובתל **שבע** שימשו גם בתפקידים אחרים באותן הרשויות. בביקורת המעקב עלה כי הליקוי לא תוקן: נמצא כי מנהלי מטה הבטיחות ברשויות

המקומיות שנבדקו שימשו גם בתפקידים אחרים באותן הרשויות, ורק חלק קטן משעות עבודתם (כ-10%) הוקדש לניהול מטה הבטיחות.

תוכנית אב לתחבורה - בביקורת הקודמת נמצא כי בג'יסר א-זרקא, בג'ת, בכפר קאסם ובתל שבע לא הייתה תוכנית אב לתחבורה. בביקורת המעקב עלה כי הליקוי לא תוקן והרשויות שנבדקו לא גיבשו תוכנית אב לתחבורה.

גביית היטל סלילת רחובות - בביקורת הקודמת נמצא כי רק עיריית כפר קאסם גבתה היטל סלילת רחובות (בשנים 2017 - 2018 ובמחצית הראשונה של 2019 גבתה העירייה היטל בסך של כ-660,000 ש"ח, כ-674,000 ש"ח וכ-207,000 ש"ח, בהתאמה) ואלו המועצות המקומיות ג'יסר א-זרקא, ג'ת ותל שבע לא גבו. בביקורת המעקב עלה כי הליקוי לא תוקן: עיריית כפר קאסם גבתה בשנים 2019 - 2021 כ-682,000 ש"ח, כ-673,000 ש"ח וכ-675,000 ש"ח בהתאמה ואילו המועצות המקומיות ג'יסר א-זרקא, ג'ת ותל שבע לא גבו היטל סלילת רחובות.

גיבוש תוכנית עם חברת נתיבי איילון - בביקורת הקודמת נמצא כי משרד התחבורה הוא המתכנן והמבצע של הפרויקטים התחבורתיים ברשויות המקומיות. בביקורת המעקב עלה כי משרד התחבורה גבש תוכנית עם חברת "נתיבי איילון" לסגירת פערי תשתית בין היישובים הערביים והיהודיים ובמשך כשלוש שנים (2018 - 2020) עמלה חברת נתיבי איילון על הכנת תוכניות אסטרטגיות לכל 133 יישובי החברה הערבית בישראל.

רכזי זהירות בדרכים - בביקורת הקודמת נמצא כי שיעור רכזי זה"ב בחברה הערבית נמוך משיעורם בחברה היהודית. בביקורת המעקב עלה כי הליקוי תוקן במידה רבה: נמצא כי חלה עלייה, במשך חמש שנים, בשיעור מוסדות החינוך בחברה הערבית שבהם פעלו רכזי זה"ב - מ-61% ל-74%.

הדרכות מקוונות - בביקורת הקודמת עלה כי עד מועד תחילת הביקורת הקודמת לא העבירו משרד החינוך והרלב"ד הדרכות מקוונות לחברה הערבית ובתקופת הביקורת התקיים שיעור מקוון, פרי שיתוף פעולה של הרלב"ד ומשרד החינוך. השיעור עסק בנושא נהיגת צעירים בחברה הערבית, וקהל היעד שלו היה תלמידי כיתות י"ב. בביקורת המעקב עלה כי הליקוי תוקן במידה מועטה: נמצא כי משרד החינוך נקט כמה פעולות ברשתות המקוונות בשפה הערבית, כגון הקמת מאגר שאלות בתיאוריה לתרגול במסגרת חינוך תעבורתי בכיתות י' לקראת ההיערכות לבחינת התיאוריה; פיתוח יחידת לימוד ייעודית לתלמידי כיתות ג' בבתי הספר היסודיים בחברה הערבית; פיתוח יישומון (אפליקציה) לטלפון החכם.

הכשרתם של מנהלי מטות הבטיחות ברשויות המקומיות - בביקורת הקודמת נמצא כי לרלב"ד אין נתונים הנוגעים לאי הכשרתם של מנהלי מטות הבטיחות בג'יסר א-זרקא, בג'ת, בכפר קאסם ובתל שבע. בביקורת המעקב עלה כי הליקוי תוקן באופן מלא: נמצא כי לרלב"ד יש מידע על כך.

תוכנית עבודה שנתית של הרשות המקומית בתחום הבטיחות בדרכים - בביקורת הקודמת נמצא כי **ג'יסר א-זרקא, ג'ת, כפר קאסם ותל שבע** לא הכינו בעצמן תוכניות עבודה שנתיות בתחום הבטיחות בדרכים, אלא הרפרנטים של הרלב"ד הכינו אותן עבורך. בביקורת המעקב עלה כי הליקוי תוקן באופן מלא: נמצא כי את תוכניות העבודה השנתיות הכינו מנהלי המטות ברשויות שנבדקו בשיתוף פעולה עם מנהל הבטיחות האזורי.

מעגלי תנועה - בביקורת הקודמת נמצא כי **בג'יסר א-זרקא, בג'ת, בכפר קאסם ובתל שבע** היו מעגלי תנועה, אולם לא היה להן רישום על מקומם ומידותיהם. בביקורת המעקב עלה כי הליקוי תוקן במידה רבה: נמצא כי **בג'ת, כפר קאסם ותל שבע** קיים רישום על מקומם ומידותיהם.

עיקרי הממצאות הביקורת

מומלץ לרשויות המקומיות שנבדקו לקדם הכנת תוכנית אב לתחבורה, שכן היא כלי תכנוני חשוב שיספק להן מבט מקיף וכולל על צורכיהן התחבורתיים והבטיחותיים, אשר בהתבסס עליה הן יוכלו להכין תוכניות עבודה שנתיות. עוד מומלץ לרשויות המקומיות שנבדקו להכין תוכנית תמרור ולפעול לאישורה, להציב תמרורים בתחומי השיפוט שלהן ולתקן ולתחזק את התמרורים הקיימים.

על הרשויות המקומיות **ג'יסר א-זרקא, ג'ת, כפר קאסם ותל שבע** לדאוג שתשתיות הכבישים יהיו תקינות, כדי לשמור על בטיחות התושבים, לרבות ילדים, ולאפשר בין היתר את הפעלת מערך הזה"ב. על הרשויות המקומיות שנבדקו לדאוג לכך שמעברי החציה ופסי ההאטה בתחומי השיפוט שלהן יהיו במצב תקין וייראו בברור.

מומלץ שהרשויות המקומיות ייעזרו במתנדבים רבים לביצוע פעולות הסברה בנושא הבטיחות בדרכים בקרב תושבי היישוב וכי הרלב"ד תעודד את הרשויות המקומיות להקצות משאבים מתאימים לצורך כך. עוד מומלץ למשרד החינוך לפעול להגדלת מספר רכזי הזה"ב במוסדות החינוך בחברה הערבית.

מומלץ לראשי הרשויות המקומיות **ג'יסר א-זרקא, ג'ת, כפר קאסם ותל שבע** למנות לתפקיד מנהל המטה עובד שיש באפשרותו למלא את התפקיד באופן מקצועי ומלא על פי היקף המשרה שנקבעה לו. מומלץ למשרד הפנים ולראשי הרשויות המקומיות לבחון דרכים לחיזוק מעמדו של מנהל מטה הבטיחות ברשות המקומית.

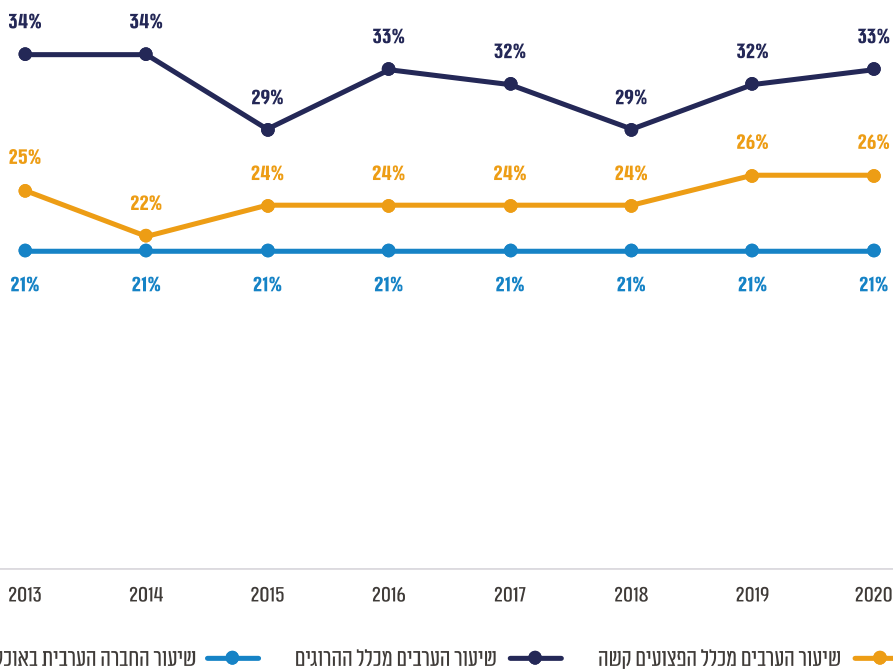
מומלץ לרשויות המקומיות שנבדקו לפעול להסדרת שמות הרחובות והשילוט בתחומי השיפוט שלהן כדי שיהיה אפשר לציין מקום מדויק של תאונות דרכים בתחום שיפוטן.

מומלץ למשרד הפנים להנחות את הרשויות המקומיות שלא התקינו חוקי עזר בנושא סלילת רחובות כי יפעלו להתקנתם וליישומם כדי לאפשר גביית היטל סלילת רחובות, בפרט בקרב רשויות הזוכות למענקי איזון.

מומלץ למשרד התחבורה לממש את התוכנית שגיבש עם חברת "נתיבי איילון" לסגירת פערי תשתית בין היישובים הערביים והיהודיים ולבחון את היקף התקציבים שמקצים המשרד והרלב"ד לרשויות הערביות. 💡

שיעור האוכלוסייה הערבית בקרב הרוגים ופצועים קשה בתאונות דרכים, 2013 - 2020 (באחוזים)

על פי נתוני הרלב"ד, בעיבוד משרד מבקר המדינה.

מידת תיקון עיקרי הליקויים שעלו בדוח הקודם

מידת תיקון הליקוי כפי שעלה בביקורת המעקב				הליקוי בדוח הביקורת הקודם	הגוף המבוקר	פרק הביקורת
תוקן באופן מלא	תוקן במידה רבה	תוקן מועטה	לא תוקן			
	←			שיעור רכזי זה"ב בחברה הערבית קטן משיעורם בחברה היהודית	משרד החינוך	רכזי זהירות בדרכים
		←		לא הועברו הדרכות מקוונות לחברה הערבית	משרד החינוך והרלב"ד	הדרכות מקוונות
			←	שיעור כיתות ו' שהפעילו משמרות זה"ב במוסדות החינוך בחברה הערבית בשנת הלימודים התשע"ט היה קטן	המשטרה ומשרד החינוך	משמרות זה"ב
			←	כל הרשויות שנבדקו, מלבד כפר קאסם , לא יזמו כל פעילות להסברה באמצעות מתנדבים מהקהילה	הרשויות המקומיות שנבדקו	פעילות הסברה על ידי מתנדבים
		←		כל הרשויות, חוץ מ כפר קאסם , לא הקצו כלל מקורות מתקציבן למימון פעולות בתחום ההסברה	הרשויות המקומיות שנבדקו	תקצוב הרשויות המקומיות להסברה של מטה הבטיחות בדרכים
		←		ב כפר קאסם הועדה לא התכנסה בתדירות הנדרשת, ובשאר שלוש הרשויות לא הוקמה ועדה לבטיחות בדרכים	הרשויות המקומיות שנבדקו	הוועדה לבטיחות בדרכים
			←	לא נמצאו פרוטוקולים או מסמכים אחרים המעידים שהמטה התכנס או היה פעיל	הרשויות המקומיות שנבדקו	מטה בטיחות בדרכים

פרק הביקורת	הגוף המבוקר	הליקוי בדוח הביקורת הקודם	מידת תיקון הליקוי כפי שעלה בביקורת המעקב			
			לא תוקן	תוקן במידה מועטה	תוקן במידה רבה	תוקן באופן מלא
מנהל מטה הבטיחות בדרכים	הרלב"ד	לרלב"ד לא היו נתונים הנוגעים למועד המינוי של מנהלי מטות הבטיחות ברשויות המקומיות שנבדקו				←
תוכנית עבודה שנתית	הרשויות המקומיות שנבדקו	מנהלי מטה הבטיחות ברשויות המקומיות שנבדקו שימשו גם בתפקידים אחרים באותן הרשויות	←			
	הרשויות המקומיות שנבדקו	הרשויות המקומיות שנבדקו לא הכינו בעצמן תוכניות עבודה שנתיות בתחום הבטיחות בדרכים, אלא הרפונטים של הרלב"ד הכינו אותן עבורן				←
מידע על מוקדי תאונות דרכים	הרשויות המקומיות שנבדקו	הרשויות המקומיות שנבדקו לא דרשו מהמשרה נתונים על מוקדי תאונות הדרכים, וממילא לא קיבלו באופן שוטף נתונים על התאונות שהתרחשו בתחום שיפוטן	←			
תוכנית אב לתחבורה	המשרה	בידי המשרה לא היו נתונים על מקומן המדויק של רוב תאונות הדרכים				←
	הרשויות המקומיות שנבדקו	ברשויות המקומיות שנבדקו לא הייתה תוכנית אב לתחבורה	←			
	הרשויות המקומיות שנבדקו	בתחום השיפוט של הרשויות המקומיות שנבדקו היו תמרורים שהם מפגע בטיחות אך הרשויות המקומיות לא טיפלו בהם	←			
מעברי חציה	הרשויות המקומיות שנבדקו	בתחום השיפוט של הרשויות המקומיות שנבדקו קיימים מעברי חציה שצבעם דהה עד כדי כך שקשה להבחין בהם	←			

מידת תיקון הליקוי כפי שעלה בביקורת המעקב				הליקוי בדוח הביקורת הקודם	הגוף המבוקר	פרק הביקורת
תוקן באופן מלא	תוקן במידה רבה	תוקן במידה מועטה	לא תוקן			
			←	בתחום שיפוטן של הרשויות המקומיות שנבדקו קיימים פסי האטה שלא נצבעו וקשה להבחין בהם מבעוד מועד בשעות היום, כל שכן בשעות החשיכה	הרשויות המקומיות שנבדקו	פסי האטה
			←	מדרכות ברשויות המקומיות שנבדקו חסומות על ידי מכלי אשפה, מרכולתם של סוחרים וכלי רכב החונים עליהן	הרשויות המקומיות שנבדקו	מדרכות

סיכום

בשנת 2020 פרסם משרד מבקר המדינה דוח בנושא "פעולות להגברת הבטיחות בדרכים בתחומיהן של רשויות מקומיות בחברה הערבית". לאחר פרסום דוח הביקורת הקודם נמצא כי גם משנת 2020 שיעור מעורבות האוכלוסייה הערבית בתאונות דרכים, לדאבון הלב, גדול יחסית לשיעורה מכלל האוכלוסייה.

בביקורת המעקב נמצא כי חלק מהליקויים תוקנו באופן מלא או חלקי: משרד התחבורה העביר לחברת נתיבי איילון את סמכויות ההכנה והיישום של תוכניות לסגירת פערי תשתיות ביישובים הערביים; הרשויות המקומיות שנבדקו הכינו בשיתוף עם הרלב"ד תוכניות עבודה שנתיות סדורות; הוכשרו מנהלי מטות הבטיחות (למעט במועצה המקומית **ג'יסר א-זרקא**), והם עבדו באופן שוטף עם הרלב"ד.

עם זאת, נמצאו ליקויים שתוקנו במידה מועטה, ובכלל זה: השיפור בהפעלת משמרות הזה"ב בחברה הערבית הינו נמוך, בעיקר בשל מצב התשתיות והמפגעים הקיימים בסביבת בתי הספר ובשל היעדר הכשרות בנושא מצד המשטרה (למעט בעיריית **כפר קאסם**); פרסומי ההסברה ברשתות החברתיות ובאתר של הרלב"ד באינטרנט (מרשתת) וההסברה באמצעות מתנדבים טעונים שיפור של ממש.

בביקורת המעקב נמצאו ליקויים שלא תוקנו: כל הרשויות שנבדקו אינן מחזיקות בתוכנית אב לתחבורה, הן אינן פועלות על פי תוכנית תמרוך ואינן מבקשות מהמשטרה מידע על מוקדי תאונות דרכים בתחום שיפוטן. ברשויות המקומיות שנבדקו יש כבישים ומדרכות לא סלולים וקיימים ליקויים הנוגעים להסדרי התנועה ולהתקני הבטיחות, הפוגעים בבטיחותם של משתמשי הדרך, לרבות ליקויים מסוכנים בסביבת מוסדות החינוך. בתחום האכיפה נמצא כי מלבד עיריית **כפר קאסם** המקיימת אכיפה והטלת קנסות באזור התעשייה החדש "לב הארץ", כל הרשויות שנבדקו אינן מבצעות אכיפה כיוון שלא התקינו חוק עזר או בשל היעדר תוכנית תמרוך. המועצה המקומית **תל שבע** לא התקינה חוק עזר ואינה גובה כספים ועקב כך לא קיימים מקורות מימון רשותיים להסדרת התשתיות.

כדי להקטין את מספר תאונות הדרכים והנפגעים בתחומי שיפוטן של הרשויות המקומיות הערביות, על כלל הרשויות המקומיות להציב את נושא הבטיחות בדרכים בראש סדר העדיפויות שלהן ובכללן **ג'ת, כפר קאסם ותל שבע**, על אף הקשיים הכלכליים וההתמודדות המתמדת עם האלימות הגוברת, וכן עם שלל הבעיות העומדות לפתחן של הרשויות הערביות, שעליהן הצביעו כחסם לפעילותן בתחום הזהירות בדרכים, נדרשת מעורבות רבה יותר של הרשויות המקומיות בחברה הערבית גם בקידום הבטיחות בדרכים. כמו כן על הרלב"ד ומשרדי התחבורה והפנים לדאוג לתיקון הליקויים שעלו בדוח, לעקוב אחר תיקון הליקויים על ידי הרשויות, לפעול להשלמת הפיתוח הנדרש בתחומי שיפוטן של הרשויות ולבצע פיקוח ואכיפה בתחום הבטיחות בדרכים.

